تحلیل روز

نبی شریفی

سناریوی آمریکایی برای ماندن در عراق

ترامپ ماه‌هاست مقابل دوربین رسانه‌ها دستاورد شکست دادن داعش را به نفع دولت خود مصادره کرده است و از پیروزی سخن می‌گوید. او در حالی حرف‌هایی تکراری را طی روزها و هفته‌های اخیر درباره ماندن نظامیان آمریکایی در عراق زده است که پارلمان عراق لایحه خروج نیروهای نظامی خارجی از این کشور را به تصویب رسانده و مردم عراق نیز در تظاهرات میلیونی از این طرح حمایت کرده‌اند. اما دولت ترامپ برای ماندن در عراق خود را به آب و آتش می‌زند. تحریم و بلوکه کردن دارایی‌های عراق در وزارت خزانه‌داری آمریکا یا تهدید به بازپرداخت هزینه ساخت پایگاه‌های آمریکایی نخستین تلاش کاخ سفید برای ماندن بود. تلاشی که با واکنش منفی دولت و احزاب عراقی روبه‌رو شد. واشنگتن حالا چند روزی است که دوباره سراغ نقشه‌ای نخ نما برای ماندن رفته است . «تروریسم» و ادعای مبارزه با آن، کلیدواژه ثابت جنگ‌های قرن بیست و یکی آمریکاست. مسرور بارزانی، نخست‌وزیر اقلیم کردستان عراق که حامی ماندن نیروهای آمریکایی در عراق و حتی ساخت پایگاه نظامی در منطقه کردستان است، چراغ اول را با استفاده از این کلیدواژه روشن کرد. او درخواست خروج نیروهای نظامی آمریکا از عراق را نادرست خواند و گفت: «ما معتقدیم که حضور آن‌ها همچنان ضروری است زیرا داعش خطر بزرگی است و کاملاً شکست نخورده و نابود نشده است.» ادعایی که خلاف سخنان انتخاباتی ترامپ مبنی بر شکست کامل داعش است اما این پایان ماجرا نبود. آمریکا در حال آماده کردن افکار عمومی برای حضور غیرقانونی اش در عراق است. عجیب این که روزنامه «نیویورک تایمز» برخلاف ادعاهای قبلی مقام‌های آمریکایی روز پنج‌شنبه گزارش داده که حمله راکتی روز ۲۷ دسامبر (۶ دی ماه) به پایگاه نظامی «K1» آمریکا در عراق که یک پیمانکار نظامی آمریکایی در آن کشته شد، با گروه «کتائب حزب‌ا...» ارتباطی نداشته است و مقصر آن تروریست‌های داعش هستند. این ادعا در حالی است که به همین بهانه آمریکا چند پایگاه این گروه را در نزدیکی منطقه «قائم» هدف قرار داد. در حمله آمریکا نزدیک به ۳۰ عضو کتائب حزب‌ا... به شهادت رسیدند. اکنون به نظر می‌رسد دولت ترامپ بعد از مواجهه با مصوبه اخراج نیروهای این کشور از عراق به دنبال دستاویز جدیدی برای ادامه حضور است. دستاویزی که در جان گرفتن دوباره داعش دنبال می‌شود.

کارتون روز

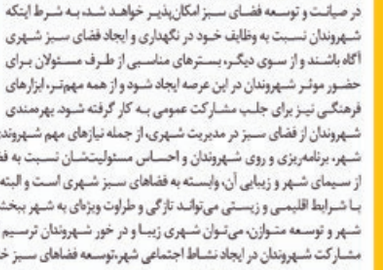

داستان یک خیانت

وقتی ترامپ با همراهی اعراب حاشیه خلیج فارس در قالب «معامله قرن» فلسطین را به اسرائیل اهدا می‌کند!

رئیس جمهور آمریکا در ابتدای سخنانش تیتر روزنامه «واشنگتن پست» با عنوان «ترامپ تبرئه شد» را به دوربین‌ها نشان داد. ترامپ حامیان بر کناری او را «دروغگو» خواند و پرونده همدستی‌اش با روسیه را نیز «چرند» توصیف کرد. وی مدعی شد که اگر او تبرئه نمی‌شد، بازار بورس آمریکا فرومی‌ریخت.

ترامپ تبرئه در سنا را جشن گرفت و دوباره به مخالفانش حمله کرد

تیر دموکرات‌ها به سنگ خورد

کامیار- تلاش دموکرات‌ها به رهبری نانسی پلوسی پس از مدت‌ها کارساز نبود و با رأی شب گذشته سنا ماجرای استیضاح ترامپ به طور رسمی پایان یافت. پس از ماجرای جنجالی مکالمه تلفنی دونالد ترامپ با همتای اوکراینی و درخواست از زلنسکی برای تحقیق درباره جو بایدن و پسرش برای اثبات فساد مالی آن‌ها، دموکرات‌ها روند استیضاح ترامپ را کلید زدند و در چندین جلسه پرونده ترامپ مورد بررسی قرار گرفت و افراد مختلفی با حضور در این جلسات شهادت دادند. جنجالی‌ترین بخش این ماجرا افشاگری‌های جان بولتون مشاور امنیت ملی سابق بود که در روزهای اخیر تنش‌ها بین او و ترامپ به شکل بی‌سابقه‌ای بالا گرفت. اما سرانجام پس از کش‌وقوس‌های فراوان پیروزی از آن ترامپ شد و تلاش‌های پلوسی و تیم‌اش بی‌ثمر ماند. سنای آمریکا در جلسه‌ای که برای رأی‌گیری در خصوص استیضاح رئیس جمهور این کشور برگزار کرد، رأی به عدم استیضاح داد و بدین ترتیب دونالد ترامپ از اتهامات وارد شده تبرئه شد و همچنان رئیس جمهور آمریکا ماند. بر همین اساس سناتورهای آمریکا مجرم بودن ترامپ بر اساس این دو بند را به رأی گذاشتند که در جریان آن رئیس جمهوری آمریکا به ترتیب با ۵۲ و ۵۳ رأی جمهوری‌خواهان تبرئه شد. رای‌گیری در مجلس سنای آمریکا در خصوص اولین بند استیضاح ترامپ انجام شد که در آن ۵۲ سناتور به گناهکار نبودن ترامپ رای دادند و ۴۸ سناتور او را گناهکار دانستند. بر این اساس ترامپ از بند اول استیضاح تبرئه شد. بند دوم استیضاح ترامپ هم رای نیاورد. در پایان رای‌گیری در خصوص بند دوم استیضاح، ۵۳ سناتور آمریکایی ترامپ را گناهکار ندانستند و ۴۷ سناتور او را گناهکار خواندند. ترامپ از دومین بند استیضاح هم تبرئه شد. نتایج رأی‌گیری در سنا نشان می‌دهد تمامی جمهوری‌خواهان رأی به عدم استیضاح ترامپ داده‌اند؛ به استثنای میت رامنی که تنها در بند نخست رأی به استیضاح داده است. ترامپ یک روز بعد از تبرئه در سنا، در جمعی در کاخ سفید به مخالفانش تاخت. وی گفت: "اذعان می‌کنم که در زندگی‌ام اشتباهاتی کرده‌ام اما نتیجه نهایی این است" و با این حرف خبر اول امروز روزنامه واشنگتن را به حاضران نشان داد: "ترامپ تبرئه شد." او گفت: "این دوره برای ما جهنمی بود، منصفانه نبود. ما هیچ کار اشتباهی نکردیم. این کار (آن‌ها) شرورانه و آمیخته به فساد بود." او همچنین اعلام کرد که در کنفرانسی خبری به طور مفصل به این موضوع خواهد پرداخت.

■ **روز شرم‌آور و سیاه برای تاریخ آمریکا**

اما این رأی سنا با واکنش‌های متفاوتی از سوی مقام‌ها و چهره‌های سیاسی آمریکا روبه‌رو بوده است. چاک شومر رهبر اقلیت دموکرات در سنا در واکنش به تبرئه ترامپ در سنا این رای‌گیری را بی‌ارزش دانست. او با انتشار ویدئویی خطاب به آمریکایی‌ها گفت که امیدشان را از دست ندهند. شومر همچنین با انتشار گزارش جدیدی از سی ان ان درباره اوکراین گیت اضافه کرد که اطلاعات و شواهد جدید آشکار خواهند شد و جمهوری‌خواهان باید بابت رأی خود برای تبرئه ترامپ پاسخ‌گو باشند. در سویی دیگر باب منندز مقام ارشد دموکرات در کمیته روابط خارجی سنای آمریکا نیز با انتقاد از ترامپ نوشت: دادگاهی که فاقد شاهد و اسناد باشد، یک محاکمه عادلانه نیست. سندرز هم با انتشار توئیت‌هایی از تصمیم جمهوری‌خواهان در تبرئه ترامپ انتقاد کرده و آن را روزی غم‌انگیز و خطرناک در تاریخ آمریکا تلقی کرده است. وی همچنین اقدام جمهوری‌خواهان را سرپیچی از قانون دانست و آن‌ها را متهم کرد که مانع از شهادت شاهدان در قضیه اوکراین گیت شده‌اند. الیزابت وارن، دیگر سناتور دموکرات و از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری آمریکا به تبرئه ترامپ واکنش نشان داد و آن را به عنوان یک روز شرم‌آور برای سنای آمریکا و همچنین روزی غم‌انگیز برای قانون اساسی یاد کرد و نوشت: ما برای دولتی می‌جنگیم که به جای فقط افراد ثروتمند، قدرتمند و فاسد، برای همه کار کند. وی همچنین ادامه داد که مردم تسلیم نخواهند شد. هیلاری کلینتون منتقد سرسخت و رقیب ترامپ در دور گذشته انتخابات نیز در توئیترش نوشت: وقتی دادگاه استیضاح ترامپ آغاز شد جمهوری‌خواهان قسم خوردند که از قانون اساسی آمریکا دفاع کنند؛ حالا ۵۲ تن از آن‌ها به ما و آن سوگند خیانت کردند. ما در حال ورود به قلمروی خطرناکی از دموکراسی هستیم. واقعیت این است که تلاش دموکرات‌ها در بحث استیضاح ترامپ، طولانی کردن روند استیضاح بود که با مخالفت سنا برای احضار شهود جدید تیر آن‌ها به سنگ خورد. چرا که دموکرات‌ها در صدد بودند تا با ورود شهود جدید و طرح اتهامات جدید علیه ترامپ موضوع را برای بررسی به مجلس نمایندگان و کمیته‌های مربوط ببرند. ولی رأی منفی سنا به احضار شهود جدید، روند استیضاح را مطابق میل دموکرات‌ها پیش نبرد. حال اردوگاه‌های دموکرات که در اولین مجمع انتخاباتی آیووا افتضاح بار آورده بود با تبرئه ترامپ در محکمه سنا نیز روزهای خوبی را به سر نمی‌برد. اختلافات درون حزبی آن‌ها و تلاش برای حذف «برنی سندرز» و نداشتن نامزدی شاخص که بتواند ترامپ را با چالش جدی مواجه سازد احتمالات مرتبط با پیروزی ترامپ را بیشتر کرده است. این افتضاح تا حدی بود که کارل شارو، طنزپرداز لبنانی، درباره تاخیر و بروز شبهات جدی در نتایج انتخابات ایالت آیووا گفت: «مگر در آیووا هم سفارت آمریکا داریم؟ چون این دقیقاً شبیه شامورتی بازی‌های سفارت آمریکا در کشورهای دیگر در آستانه پیروزی کاندید چپ گراست» از سوی دیگر نیز ترامپ با توافق در خصوص جنگ تجاری با چین و عملیاتی کردن فاز اول توافق با پکن توانسته جلوی ریزش آرای خود در ایالت‌های کشاورزی ایالات متحده آمریکا را بگیرد.

توئیت روز

همدستان رئیس جمهور سرکش!

نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا بعد از رای سنا به ابقای ترامپ، اقدامات میچ مک کانل رهبر اکثریت جمهوری‌خواه سنا را محکوم کرد و او را رهبری سرکش خواند و در عین حال ترامپ و جمهوری‌خواهان سنا را به عادی‌سازی بی‌قانونی در کشور متهم کرد. وی نوشت: بنیان گذاران ما به دنبال حفاظت از یک رئیس جمهوری سرکش هستند و آن‌ها هرگز تصور نمی‌کردند که در عین حال یک رهبر سرکش (مک کانل) در سنا داشته باشند که ناجوانمردانه از وظیفه خود برای حمایت از قانون اساسی چشم‌پوشی کند. پلوسی افزود: ترامپ اکنون در حالی درباره تبرئه‌اش به خود می‌بالد که مجلس سنا با سرکوب شواهد ورد ابتدایی‌ترین عناصر یک روند عادلانه قضایی، خود را به همدستان مایل به سرپوش گذاشتن اتهامات ترامپ تبدیل کرد. ترامپ با چنگ و دندان مانع عمومی شدن هزاران اسناد شد.

چهره روز

غیرقابل بخشش!

دموکرات‌های آمریکا به شیوه‌های مختلفی به نطق سالانه ترامپ در کنگره، اعتراض کردند. از جمله شرکت نکردن در این نشست، تشویق نکردن رئیس جمهور و جدای از بقیه نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان که متن سخنرانی سالانه رئیس جمهور را پاره کرد. حالا ایوانکا ترامپ دختر رئیس جمهور به شدت منتقدان پدرش را محکوم و اظهارات و رفتار آن‌ها را در کنگره غیرقابل بخشش توصیف کرد. وی گفت: ما در برهه زمانی قرار داریم که همگی باید به عنوان یک ملت گرد هم آییم و موفقیت آمریکا را جشن بگیریم و به همین دلیل است که از نظر ما چنین رفتارهایی غیرقابل بخشش هستند.

شهر سراقب پس از ۹ سال به کنترل کامل ارتش سوریه درآمد

کلید فتح ادلب در دستان مقاومت

نیروهای ارتش سوریه برای نخستین بار از آغاز بحران کنونی در سال ۲۰۱۱ میلادی، یک شهر راهبردی واقع در شمال غرب این کشور را به طور کامل کنترل کردند. دیده‌بان حقوق بشر سوریه (SOHR) اذعان کرد که نیروهای ارتش پس از محاصره دو روزه عناصر گروه تروریستی هیئت تحریر الشام (جبهه النصره سابق) و دیگر گروه‌های هم پیمان آن در شهر «سراقب» در حومه جنوب غربی استان مرزی ادلب در شمال این کشور، وارد این شهر دارای موقعیت راهبردی شدند و آن را به طور کامل به کنترل خود درآوردند. شهر سراقب در تقاطع دو بزرگراه بسیار مهم و راهبردی سوریه واقع شده است. بزرگراه «ام۴» از مرز سوریه و عراق در حسکه تا سراقب و از آن جا تا لاذقیه و سواحل مدیترانه امتداد دارد. این بزرگراه، شریان اقتصادی و مواصلاتی منطقه شمال سوریه محسوب می‌شود. بزرگراه «ام-۵» نیز از سراقب شروع می‌شود و با گذار از حماه، حمص و دمشق تا مرز اردن ادامه می‌یابد. آزادسازی سراقب و تسلط بر گلوگاه این دو بزرگراه، به مثابه به دست آوردن کلید فتح شهر "ادلب" پایتخت تروریست‌های وابسته به ترکیه است و می‌تواند پایانی بر تروریسم در سوریه باشد. پس از بازگشایی کریدور استراتژیک «القائم-البوکمال» در جنوبِ شرق سوریه که تهران را به دمشق و مدیترانه متصل می‌سازد؛ اینک محور مقاومت در صدد آزادسازی دو شهر "سراقب" و "ادلب" و بازگشایی کریدور (راهرو) اقتصادی و انتقال انرژی دیگری به مدیترانه است که این مهم اصلا خوشایندتر که وقطر نخواهد بود. نکته حائز اهمیت که توانمندی ارتش سوریه و متحدانش را نشان می‌دهد، این است که در طول ۴۵ روز گذشته بیش از ۱۲۰۰ کیلومتر مربع از مناطق اشغالی در استان ادلب را پاک‌سازی کردند. اکنون بیش از ۵۰ درصد از استان ادلب از اشغال تروریست‌ها آزاد شده و همچنان نیز عملیات آزادسازی ادامه دارد.

ویژه

زیبایی محیط شهری، آرامش و نشاط اجتماعی با مشارکت شهروندان قم در صیانت و توسعه فضای سبز امکان‌پذیر خواهد شد

حمیده زند - توسعه فضای سبز و کاشت درخت و ایجاد محیطی نشاط‌بخش در بدنه مدیریت شهری، یکی از ضروریات مهم در زندگی شهرنشینی امروز، آن هم با وجود رشد صنعت، افزایش ترافیک و آلودگی‌های زیست محیطی است.

به ویژه در قم که با توجه به شرایط اقلیمی، از فضای سبز طبیعی چندانی برخوردار نیست و با وجود حضور زائران و مسافران، نیازمند بسترهای مناسبی در ایجاد فضایی شاداب و سرسبز است، در این زمینه زیبایی محیط شهری، آرامش و نشاط اجتماعی با مشارکت شهروندان در صیانت و توسعه فضای سبز امکان‌پذیر خواهد شد، به شرط اینکه شهروندان نسبت به وظایف خود در نگهداری و ایجاد فضای سبز شهری آگاه باشند و از سوی دیگر، بسترهای مناسبی از طرف مسئولان برای حضور موثر شهروندان در این عرصه ایجاد شود و از همه مهم‌تر، ابزارهای فرهنگی نیز برای جلب مشارکت عمومی به کار گرفته شود. بهره‌مندی شهروندان از فضای سبز در مدیریت شهری، از جمله نیازهای مهم شهروندی است و باید برای ایجاد نشاط و شادابی شهر، برنامه‌ریزی و روی شهروندان و احساس مسئولیت‌شان نسبت به فضای سبز حساب باز کرد. بخش مهمی از سیمای شهر و زیبایی آن، وابسته به فضاهای سبز شهری است و البته توجه به نوع درختان و گیاهان متناسب با شرایط اقلیمی و زیستی می‌تواند تازگی و طراوت ویژه‌ای به شهر ببخشد و با تنوع فضای سبز در تمامی نقاط شهر و توسعه متوازن، می‌توان شهری زیبا و در خور شهروندان ترسیم کرد. یکی دیگر از ظرفیت‌های مهم در مشارکت شهروندان در ایجاد نشاط اجتماعی شهر، توسعه فضاهای سبز خانگی است که در این زمینه مشوق‌هایی برای شهروندان قمی در نظر گرفته شده است، اما هنوز بسیاری از شهروندان از اهمیت لزوم توجه به این مقوله مهم، ناآگاه هستند و با سازوکارهای کلیدی برای مشارکت و هم‌افزایی در افزایش سرانه فضای سبز به ویژه در ایجاد فضاهای سبز خانگی اطلاع چندانی ندارند. فضای سبز می‌تواند در اسکلت فیزیکی و پیکره شهر جاذبه‌های زیبایی را برای گردشگران و مسافران فراهم کند و با درخت، درختچه، نهال و گیاهان پوششی این زیبایی را افزایش داد و امکانات تفریحی و تفرجگاه‌هایی زیبایی را برای حضور شهروندان به وجود آورد. در این راستا شناخت اصول زیباشناسی و توجه به ویژگی‌های بومی و اقلیمی، اثر مثبتی در ایجاد آرامش و ملدگاری فضای سبز در سطح شهر دارد. ایجاد فضای سبز علاوه بر تولید اکسیژن و تلطیف هوا در جذب گرد و غبار و کاهش میزان سرب نیز دارای اثرات مثبتی است و وجود فضای سبز موجب کاهش دما در فصل تابستان می‌شود، اگر شهروندان با چنین نتایج و آثار توسعه فضای سبز آشنا باشند، سهم خود را در ارتقای سرانه فضای سبز افزایش می‌دهند. بسیاری از تنش‌های اجتماعی و آلودگی‌های محیطی به واسطه فضای سبز، کاهش پیدا می‌کند و اثرات مثبتی بر سلامت روح و روان شهروندان دارد. در این خصوص ترویج فرهنگ درخت‌کاری یکی از رویکردهای اساسی و تاثیرگذار مدیریت شهری در توسعه فضای سبز است که با اهدای نهال و درختچه‌ها و گیاهان به شهروندان می‌تواند اثرات بسیار مثبتی در مشارکت عمومی داشته باشد. در مدیریت شهری توجه به کاشت گونه‌های فصلی و دائم در سطح وسیع، زمانی امکان پذیر است که به سهم هر شهروند در افزایش سرانه توجه کرد و زیرساخت‌های لازم را در جلب مشارکت‌های عمومی فراهم کرد و البته از نقش مهم فرهنگ‌سازی در صیانت از فضای سبز و کاشت درخت غفلت نکرد، البته با توجه به اهمیت نوع درختان و گیاهان در زیست بوم شهری باید در مسیر ترغیب شهروندان، آموزش‌های راهبردی را نیز مد نظر قرار داد، چه بسا بی‌توجهی به شرایط اقلیمی و نوع پوشش گیاهی می‌تواند تهدیدی جدی برای ایجاد بحران زیست محیطی به شمار برود. از سوی دیگر سازوکارهای لازم برای تامین آب مورد نیاز در نگهداری فضای سبز دارای اهمیت زیادی است. وقتی از کمبود فضای سبز نسبت به جمعیت قم سخن به میان می‌آید بدان معناست که باید در مدیریت منابع، توجه به طرح جامع تصفیه‌خانه‌های تلویه و پساب تدوین برنامه‌های جامع و ایجاد انگیزه در شهروندان اهتمام ورزید و شرایط فعلی را بهبود بخشید. توسعه سرانه فضای سبز وقتی عملیاتی می‌شود که ابتدا به سرمایه‌گذاری فرهنگی پرداخت و ضرورت آن را تبیین کرد و سهمی مهم برای شهروندان در نظر گرفت. کاشت درخت و توسعه فضای سبز در نواحی حاشیه‌ای، حریم شهری و حریم راه‌آهن و مناطق محروم به لحاظ پوشش گیاهی می‌تواند به سیما و منظر شهری، زیبایی ببخشد و چهره شهر را تغییر داده و نشاط اجتماعی لازم را فراهم سازد. در این باره استفاده از تجربیات کشورهای پیشرفته در فضاسازی شهری و بهره‌گیری از فضای سبز مناسب و افزایش مشارکت‌های شهروندی دارای اهمیت فراوانی است تا در شرایط فعلی آبارتمان‌نشینی و افزایش آلودگی‌های زیست‌محیطی بتوان شرایط مناسب‌تری را در توسعه مناطق‌سبز شهری به وجود آورد. در قم یکی از ظرفیت‌های مهم، وجود باغاتی است که در سال‌های اخیر برنامه‌هایی در جهت خریداری و حفظ این باغات عملیاتی شد و می‌توان علاوه بر حفظ این باغات، در توسعه باغ‌های شهری، احداث پارک‌ها و کاشت درختان در مناطق مسکونی و حاشیه خیابان‌ها نیز اقدامات خوبی انجام داد. در این خصوص استفاده از پژوهش‌ها و تحقیقات از سوی مراکز علمی و پژوهشگاهی در ایجاد پوشش گیاهی مناسب و حتی اقتصادی می‌تواند نقش مهمی در بهره‌وری و افزایش سرانه فضای سبز داشته باشد. نقش شهروندان در حفظ و نگهداری فضای سبز، تنها یک شعار گذرا نیست و می‌تواند به عنوان یک سرمایه اجتماعی مهم به شمار رود و زنجیره خدمات شهری را در توسعه فضای سبز تکمیل کند. گسترش شهرها زمانی می‌تواند با کمترین آسیب برای شهروندان همراه باشد که دارای رشد متوازنی در همه بخش‌ها باشیم و توسعه فضای سبز شهری را جدی بگیریم. با توجه به هزینه‌های بالای پوشش گیاهی و نگهداری فضای سبز، باید دولت و دستگاههای فرهنگی و اجرایی نیز به میدان بیایند و در رشد و توسعه متوازن مدیریت شهری سهیم شوند، تا با هم‌افزایی و بسترسازی بتوان شهری سبز و زیبا و دوست داشتنی رقم زد. در چند سال گذشته نیز تدوین سند راهبردی و استراتژی فضای سبز قم در دستور کار مدیریت شهری قم قرار رفته است و انتظار می رود این سند راهبردی بتواند بخش زیادی از خلاءهای موجود در توسعه فضای سبز شهری را جبران کند در این سند مسئولیت پذیری و مشارکت شهروندان در توسعه فضای سبز مورد توجه قرار گرفته است تا بتوان کمبودهای موجود در پهنه کوبر را به لحاظ فضای سبز و پوشش گیاهی التیام بخشید. این سند راهبردی در ۴ محور شامل نگهداری و توسعه فضای سبز و شهروندان و مدیریت با اهداف چهارگانه در ترمیم، تجهیز و نگهداری بهینه و توسعه متوازن و متعادل فضای سبز شهری و ارتقای فرهنگ و مشارکت شهروندان در حوزه فضای سبز می‌تواند راهگشای بسیاری از مشکلات باشد. هر چند چالش‌ها و موانعی بر سر مدیریت شهری در تحقق کامل این سند دیده می‌شود که باید با مشارکت تمامی دستگاه‌ها رفع شود. مراقبت از فضای سبز بوستان‌ها، ممانعت از آسیب‌رسانی به گل‌ها، گیاهان و درختان، حفظ و نگهداری از بوستان‌ها و مراقب و نگهداری از فضای سبز از جمله خدمات شهرداری قم در حوزه فضای سبز شهری است که در آن سهم قابل توجهی از وظایف، بر عهده شهروندان مسئولیت‌پذیر است.

م/۹۸۱۳۹۲۶۱